

4. TU DƯỞNG ĐẠO ĐỨC

Mục đích của luyện tập võ công là rèn luyện thân thể cho rắn chắc, khỏe mạnh, cũng à để phòng nạn trùng, thú, trộm, cướp, không dạy người lấy việc “hiếu dũng đấu hận” cho nên thiền sư Hàm Hư có học tập võ thuật, và ông đã nói: “tôn sung đức, không tôn sùng sức” (thượng đức bất thượng lực).

Ôi! tới tột cùng của đức, tro như vàng đá cũng có thể mở ra, chui ở dưới sâu như cá lóc cũng có thể cảm động (Kim thạch khả khai, đôn ngư năng cách), bước đầu không nhất định phải dùng vũ lực nặng mà mới gặp có thể đã làm cho người ta gặp người kính phục, cho nên người học võ thuật đối với việc tu dưỡng đạo đức cũng là việc rất trọng yếu. Nếu như không giảng đạo đức mà chuyên việc võ công, tuy có đủ sức để làm cho người ta ở một thời phải cúi đầu kính nể, nhưng cuối cùng cũng không thể làm cho người ta vui lòng kính phục thành thật lâu dài mãi mãi. Cái sức đủ để uốn cong than người ta mà không thể làm gục cái tâm người ta. Thường thấy người võ thuật công phu thâm hậu kiêm điềm đạm, có lễ, êm ái có thể gần gũi. Giả sử thấy có người bị làm nhục ở trên đường lúc đang đi, bị đánh ở nơi đông người, họ có thể nín chịu, đấu kín công phu sâu, không hành động bừa bãi để đến nỗi làm cho người khác bị tổn thương. Nếu người ấy công phu đã tinh, mà không nín chịu thì chỉ ở khoảnh khắc giờ chân đưa tay của họ đều đủ để giết người. Họ biết rằng giết người là việc mất đức, cho nên đã không làm thế.

Riêng kẻ nào đó cướp được một hai thế tay, biết qua loa võ công nông cạn, là tâm thô khí nổi, giờ tay quăng chân, muốn bộc lộ rõ cái mình có thể làm. Phải nói rằng trước hết đó là việc nhỏ, quá lắm thì hiếu dũng đấu hận. Tự mình ta đụng với người một trận quyền, thắng cũng không ích gì mà bại thì tàn thân. Nếu ngẫu nhiên thắng, ta cũng không phải chờ đến lúc chết mà sớm hay muộn sẽ có người thắng lại ta.

Chú thích:

(1) *Thâm hậu: Sâu sắc có bề dày.*

(2) *Điểm đạm: Bình tĩnh nhẹ nhàng.*

Điều đó tục ngữ gọi là “ có gậy thứ nhất lại có gậy thứ hai” (hữu trọng nhất hoàn hữu trọng nhị) là thế. Cử động ngang ngạnh thế đúng là con đường tự sát, bỏ xa mục đích ý nghĩa của võ học, lấy cái dùng hào nhoáng bề ngoài mà cuối cùng là bại ở dòng sông bản thiêu. Không phải võ công đó không tới mà là đức đó không tới. Cho nên tu dưỡng đức tính nên đồng thời cùng tiến với võ công. Người có phẩm chất tốt đẹp tập việc võ thì giữ thân mà xa vạ. Người có tính tình tàn bạo tập việc võ thì dẫn đến vạ, rước về cái sai, lý đó nhất định không thể khác.

Xưa thấy có người đem thân học tập võ Thiếu Lâm, tăng chủ im lặng quan sát người đó thấy anh ta kiêu ngạo tự mãn, nét kiêu ngạo rất riêng khác và tiếng nói lại oang oang nhưng vẫn được ông giữ lại trong chùa.

Thoạt đầu ông không dạy kỹ thuật nghề võ, hàng ngày chỉ ra lệnh cho người đó vào núi hái củi, mỗi ngày ấn định nhiều ít bó củi. Anh ta không ngần ngại, dù mưa gió, sương tuyết cũng không bỏ đứt quãng, không đủ số quy định đó thì đi lấy cả đêm, ý chí đó hơi ngược lại với người thường, chịu đựng gian khổ để dựng chí, người đó trải qua hết mọi thử thách chỉ mong lấy được kỹ thuật nghề võ, ngậm sự nhịn để đợi chờ. Trải qua 3 năm dài, khí kiêu căng được mài dần gần hết, lúc ấy tăng chủ mới dạy kỹ thuật. Đó không chỉ là tăng chủ muốn thử thách, mà đúng là nếu để cái kiêu căng rất nặng ấy học được võ công, từ sâu thẳm ông sợ rằng sẽ gây vạ ở ngoài làm ảnh hưởng tới danh dự Thiếu Lâm. Xem lại việc đó thấy người kia đã mài hết cái kiêu căng ấy mà không phải là tự tu dưỡng hết.

Trong 10 điều ngăn cấm cũng có một điều giới sát (cấm giết người) và háo dũng (ham khoe sức mạnh) đấu hận (đánh trả thù). Qua việc đó cũng có thể thấy võ thuật Thiếu Lâm đối với tu dưỡng đức tính cũng rất được chú ý.

Phàm người có võ thuật tinh thâm⁽¹⁾, ngoài việc tự thân tu dưỡng, đối với việc nhận học trò cũng cần chú ý thêm đặc biệt. Việc nhất định chọn người tính tình tốt lành mới truyền cho y bát⁽²⁾, nếu người có tính tình cường bạo⁽³⁾ có thể mời ra ngoài tất cả mọi cửa, như thế cũng làm cho sở học sẽ thất truyền⁽⁴⁾ cũng không thể được.

Chú thích:

(1) Tinh thâm: Hiểu rõ một cách tở mỷ sâu sắc.

(2) Y bát: Áo cà sa và bát xin ăn của sư tổ đời trước trao lại cho đời sau làm tin là theo dòng chính thống.

(3) Cường bạo: Dùng sức mạnh một cách ác độc.

(4) Thất truyền: Mất đi sự truyền nối của dòng phái.

Bởi thế sau khi chúng ta học được võ nghệ, nếu háo dững đầu hận chắc chắn đủ để hại người, quá lắm thì lại phiêu bạt⁽¹⁾ giang hồ làm trộm, làm giặc, giết người, dẫm đạp lên tiền bạc, trước hết làm ảnh hưởng đến môn sư⁽²⁾, cho nên phải chú ý, không thể không có quan hệ giúp nhau giữa con người và con người.

Sau khi đã nhận học trò, thường ngày ngoài việc đốc thúc luyện tập công phu ra, đối với việc tu dưỡng đạo đức cũng nên chú ý kèm theo. Hun đúc như thế thì người ta sẽ học đến thành, nhất định không đến nỗi để họ vượt qua lẽ phải, nhảy qua thân phận của mình.

Chú thích:

(1) Phiêu bạt: Trôi nổi.

(2) Môn sư: Cửa thầy, tên thầy.